

Telefon št. 30-40

VOJNI INVALIDI

GLASILO UDR. VOJNIH INVALIDOV KRALJEVINE JUGOSLAVIJE
OBLASTNEGA ODBORA V LJUBLJANI

List izhaja vsakega 25. v mesecu. Posamezna številka 1 Din. — Naročnina mesečno 1 Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo — Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Št. Peterska vojašnica. Telefon št. 30-40.

Invalidska zakonodaja

Problem invalidske zakonodaje je nenavaden problem. Nič skupnega nima z drugimi zakoni države. Če bi ne bilo svetovne vojne, bi se o invalidski zakonodaji sploh ni govorilo, še manj pa razpravljalo, ali je potrebna. O invalidski zakonodaji se nikjer ne uči in ni o njej nobenega pravega pojma. Zato bi tudi ne smeli izdelavati invalidski zakon juristi, ampak ljudje, bojovníki, ki so prišli v tak izjemen položaj, ki ga redna zakonodaja ne pozna. Potreba po invalidski zakonodaji se javlja samo po velikih vojnah. Kolikor je bila vojna strašnejša, kolikor dalje je trajala, v toliko je invalidska zakonodaja bolj komplicirana. Ne javlja se kot potreba reguliranja javnega reda, ali stanovskih odnosov, javlja se kot socialni regulator za ublaževanje strašnih vojnih posledic materialne in fizične narode. Javlja se kot potreba narodovega priznanja, njegove hvaležnosti in državne pomoči tistim, ki so postali pohabljeni, bolni, kratko: zlomljeni v izvrševanju svoje vojaške dolžnosti, sledeč pozivu iti branit državo in skupnost.

Napačna je trditve konservativnih ljudi, da je z obvezno vojaško dolžnostjo združen sam po sebi ves riziko njene izvršitve. Po takem mišljenju teh krogov bi moral vsak vojak in bojevnik nositi vse posledice svojega vojnega udejstvovanja sam in nima pravice, iskati in pričakovati kakšne podpore in priznanja. Mi, ki smo bili v vojni, na bojiščih, pa dobro vemo, da ni tako. Živo nam je v spominu, kako so se mnogi, premnogi izognili vojaške obveznosti. Največji dokaz te trditve so tisočeri vojnih sleparjev, ali kakor jih imenuje beograjski »Ratni invalid« — »ratni zabušanti«, ki so danes zdravi in čili, gmotno dobro preskrbljeni in pri tem največji sovražniki bojevnikov in žrtev svetovne vojne. Take, ki so se na bogzna kakšen način vojaške in vojne dolžnosti iznebili, najdeš danes po najrazličnejših uradih, ki imajo opravka z vojni-

mi žrtvami, najdeš jih pri zdravniških komisijah, kjer brezobzirno in z nekakšnim sadizmom ocenjujejo posledice najhujših ran z ničlo, najdeš pa jih tudi pri invalidskih sodiščih, kjer tolmačijo paragrafe invalidskega zakona in ostala določila z birokratsko rigoroznostjo, ki je vedno v škodo vojnim žrtvam. V evidenci jih imamo in navedli jih bomo, kadar bo priložnost za to. Ti vojni sleparji so vsidrani po vseh slojih.

»Pohod«, list tednik Narodne odbrane, je v svoji 27. številki od 17. julija 1937 med drugimi v članku »Čaršija« zapisal sledeče besede:

»...Mi vemo, in to bo tudi naša zgodovina zabeležila s krvavimi črkami, da je večina poštenih in dobrih Srbov položila svoje življenje za krst častni in svobodo zlato. Mi tudi vemo, kakor tudi vsi dobri Srbi vedo, da tisti, ki se danes trkajo na svoja takozvana poštena prsa, kot izrodki naroda za časa najhujših in najbolj krvavih bojev, so pijančevali z vlačugami po pariških barjih. Mi vemo, da so se ti narodovi izobčenci po končani vojni vrnili v osvobojeno domovino ter zavzeli vsa važnejša, vidnejša in vplivnejša mesta ter s teh mest metali in še mečejo drobtine milosti vojnim invalidom, vdovam in sirotam, katerih udje, moške in očetje ležijo zakopani v še sveži, s krvjo prepojeni prsti velike grobnice na Kajmakčalanu. Ta kri in okostnjaki padlih poštenih Jugoslovanov kličejo danes po maščevanju...«

Iz vojnim žrtvam nasprotujočega naziranja se je izcimil invalidski zakon l. 1929. Premislimo, kako bi mogel biti ta zakon drugačen, kakor so tisti, ki so ga naredili in ki prav za prav spadajo na zatožno klopo pred preko sodišče bivših bojevnikov in vojnih invalidov? Logično tedaj, da je moral biti invalidski zakon bič, a ne zaščita, ne tolažba za pohabljenega ude in za poginule moške in očete. Zato se zdaj vsi ti dobro zavedajoči se tega svojega greha, nekako »izmuzavajo«

s paragrafi in s pravniškimi formulami, češ, zakon se tako interpretira.

Ali, kakor se vidi, nas vseeno niso uničili. Mi smo še danes živi in močnejši kakor prej in vzemirjamo njihovo nečisto vest. In ker so znali izkoristiti svojo »dobo« in je Invalidski zakon nepravilčen, nehuman in nesocialen, zato bo ukinjen in shranjen v muzej, da bodo zanamci lahko pogledali, kakšna je bila doba »ratnih zabušantov«.

Invalidska zakonodaja rešuje nekak izjemen družabni in socialni problem, ki ga je prinesla vojna. Najboljši sinovi našega naroda so po veliki večini padli, kar jih je ostalo, so pohabljeni. Nastala je življenjska puščava v državi, nekoč polni življenja, cvetoči in polni mladosti, zadovoljstva in radosti. In zdaj je pred novim naraščanjem nastal problem, izredno resen problem: Rešiti otroke in žene poginulih, pomagati pohabljenim in osiromašenim bojevnikom. Ne čez me-ro, ne na račun drugih družabnih razredov, ampak samo toliko kolikor to zmore država in kolikor je najnujnejše. In tak problem rešiti pravično in pošteno, da ne bo naraščajoča mladina imela slabe zglede, je vsebina in dolžnost invalidske zakonodaje. In to pravico imajo vojne žrtve, da to zahtevajo in tudi z ozirom, da njihovi otroci ne bodo postali sovražniki brambe domovine, videč, da zato, ker je oče padel, ker je pohabljen, morajo gladovati.

Namesto takšnega pravilnika pojmovanja pa se je šlo v skrajnosti. Poklicani zato, da to pravilno rešijo, so iz teh dobrih, zaslužnih, onesposobljenih bojevnikov naredili rajo in jo tako stisnili, da so samo v enem letu prihranili 238 milijonov. In to v dobi, ko so nevidne sile v mraku raznesle državno gotovino. Vojne žrtve so bile potisnjene na poslednji klin družabne lestvice, kjer stoji danes kot siromaški, berači, ponižani in zavrženi do same skrajnosti, proseči za skorjico kruha, tavajoči brez stanovanja po šupah in v kozolcih. Za njih je lepa naša domovina, polna pesmi in življenja, postala zemlja joka, stoka in jeze.

Naša zgodovina

(Vsem iz spiska invalidov izbrisanim.)

Leta, mesece si prosil,
da zaščito bi izprosil!
Da prišel bi enkrat vsaj
k zdravju svojemu nazaj!
A bile želje so zaman,
zakon bil je ves zaspan.
Prišla pa je bela smrt
in zamahnila je s koso,
z mrzlo te oblila roso,
legel v grob si zlomljen, str.
Življenja malo si zavžil
revež — invalid si bil.
Vse si dal za domovino,
zdravje, moč, življensko silo.
Zdaj si vendar bil uslišan,
iz spiska invalidov zbrisan.
Zakon ta bo boljši zdaj,
zaščiten si za vekomaj!
Rešen zdaj si vsega zlá,
zemlja bodi ti lahka!

Ivan Urbanc.

S paragrafi nekakega tendenciozno zapisanega zakona, ki bo stal vsem pokolenjem kakor vzorec in ogledalo, kako daleč gre lahko človekova pozabljenost in kako se, kakor z vzgajanjem, enkrat daje, potem pa z žame, so bile uvedene inkvizicijske metode, izmišljene nemogoče stvari za edini cilj, da se čimbolj upropasti vojne žrtve. S takim zakonom je prišla istotako neumljena praktična izvedba paragrafov tega zakona. Rezultat tega dela je bil: peščica priznanih srbskih junakov in dve peščici ostalih iz drugih pokrajin naše države.

Nikdo pa še ni bil kaznovan za tako postopanje v naši državi, niti za tendenciozno tolmačenje paragrafov zakona niti za izvajanje odredb tega zakona. Dobre odredbe (privilegije itd.), ki so v zakonu, so ostale mrtva stvar na mrtvem papirju.

Vseeno, akoprav še danes velja avstrijska cesarska naredba od dne 18. septembra 1912. da se morajo kon-

Ivan Vuk:

Zgodbe iz tisoč in ene noči

Tiste dni nekoč, ko je vladal Perzijo in sosednje dežele šah Amu-Amu, kar pomeni »Dobra duša«, se je zgodilo, da ga je vsled raznih skrbi napadala brezsonica. In tedaj je besnel in razsajal. Njegova žena, kraljica Šehrazida pa je bila umna ženska, izredne lepote in ko je videla šaha Amu-Amu, kako trpi, mu je rekla:

»Amu-Amu, šah Perzije in moj gospod. Da te ne bo mučila brezsonica in da bodo tvoji živci pokojni, ti bom pripovedovala zanimive zgodbe in pravljice, ki so, čeprav se ne gode, vendar kakor bi se godile.

Šah Amu-Amu, po našem »Dobra duša«, je prislusnil in rekel:

»Pripoveduj, žena moja, lepa Šehrazida! Poslušal bom!«

»Zgodba, ki jo bom zdaj pripovedovala,« je rekla kraljica, lepa Šehrazida, »je iz pravljicne dežele čebel in iz njihovega življenja. Ime ji je:

»Prvenstvena pravica.«

»Kaj pomeni to „prvenstvena pravica“,« je vprašal šah Amu-Amu, kar je toliko kakor »Dobra duša«.

»To je odredba postave, ki govori, da imajo priznani državljani-čebele za svoje velike zasluge za državo, torej za čebelni ulj, prednostno pravico pred drugimi, dobiti to ali ono ugodnost. Le poslušaj, šah Amu-Amu!«

In Šehrazida, kraljica, je pripovedovala:

»Tiste dni je prenehal boj med rojem čebel cvetičnomednim in hojkomednim. Roj čebel hojkomedni je bil napadalec. A roj čebel cvetičnomedni je v hudi bitki zmagonosno porazil napadalca. Bilo je, kakor je tudi med ljudmi, ko se vojskujejo. Mnogo mrtvih čebel je obležalo na bojišču pred uljem. Mnogo čebel je štelo mrtve in tiho plakalo za izgubljenimi. Ranjene so pa negovali, pohabljenega tolažili in jim dajali mesto izgubljenih udov umetne, da so se vsaj nekoliko lahko pregibali in si služili vsakdanji med.

Po tej vojni se je delo nadaljevalo v ulju, kakor je bila navada. Kar je vojna poškodovala, se je popravljalo, na novo ustvarjalo, mladina je dorasčala in pridno nabirala med, cvetni prah in druge dišave, potrebne za gospodarstvo ulja. Delala je satovje, lepo, umetniško izklesano v šesterkotnikih, da je bila milina pogledati. Dobri inženirji so bili v svojem ustvarjanju. Pohabljeni iz tiste bitke so se pa tudi že nekoliko privadili na svoje umetne ude, ki so jim pravili berglje. Dela sicer, kakor zdrave in čile čebele, niso mogli vršiti, in je radi tega bilo njih življenje še posebno naporno in težko. Mnogokrat jih je tlačilo pomanjkanje. Prosili so državo — ulj, da naj pomaga. Saj so dali svoje ude in zdravje na oltar domovine, na

oltar svojega čebelnega ulja in naj se jim to prizna in pomaga.

Pa so se zbrale veljavne čebele okrog svoje kraljice-matice in se posvetovala, kako pomagati invalidom-čebelam.

»Mnogo dati ne moremo, ker imamo sami malo, ali nekaj treba ukreniti. Ta in drugi privilegij mora pomagati invalidom-čebelam, da bo lažje.«

Pa se je oglašil nek veljak in rekel:

»V šolah, kjer se vzgaja naša mladina v ljubezni za domovino — ulj, imamo prostore, v katerih se prodajajo razne življenske potrebščine, kakor med, cvetni prah, vosek itd. Pravimo jim bufeti. Oskrbovalci teh bufetov naj bi v prvi vrsti bili invalidi-čebele. Ker lažje bo tak invalid-čebela oskrboval bufet in s tem zaslužil vsakdanji med, kakor če bi moral hoditi in letati po med, ko je pa pohabljen. Kajti tudi ljudje,« je poudaril veljak, »dajo svojim vojnim invalidom ugodnosti.«

In vsi so soglasili, kajti človek je bil spoštovana žuželka in določili, da imajo bufete dobiti v oskrbo čebele-invalidi. Razglasilo se je to po vsej državi-ulju in se sprejelo kakor postava.

Država-ulj je živela svoje življenje. Cele trume čebel so prinašale med, nabirale cvetni prah, delale vo-

sek, strojile palače-satovje in vse kar je bilo potrebno v gospodinjstvu in gospodarstvu ulja-države. Od jutra do večera je šumel ulj veselo in delovno. Čebele-invalidi pa so opravljali lažja dela, posebno so oskrbovali bufete šol, kjer se je vzgajala mladina.

Dnevi so tekli. — Od dneva tiste bitke je preteklo že mnogo dni in tednov. Čebele-invalidi so se redčili, kajti smrt jih je poljubljala in reševala trpljenja.

Zgodilo pa se je, da so se k tistim šolam, v tiste bufete, začeli vsiljevati zdravi trotje, iskajoči zaslužka, da bi ne trebalo težko delati, kar ni prijetno.

»Kaj,« so trotje govorili med seboj, »kaj bodo ti ostanki iz tiste bitke oskrbovali tiste šolske bufete? To lahko tudi mi, trotje, ki nam ni do nabiranja medu, delamo z dobičkom.«

Eden od trotov pa je pripomnil: »Če bi ne bilo tistega razglasa-postave, ki določa, da imajo ti ostanki iz tiste bitke, čebele-invalidi, prvenstveno pravico do oskrbovanja šolskih bufetov, bi bilo lahko. Tako pa ne vem, če se bo dalo?«

»Saj ni treba kršiti te postave,« je rekel neki drugi trot. »Znati treba, pa se vse doseže in postava ne krši.«

»Kako,« so vprašali ostali trotje. »Licitacija šolskih bufetov se naj upelje. Naj se licitirajo. Kdor dá več, tistega bo bufet. No, če čebela-inva-

cesije in to še posebno kinokoncesije, v prvi vrsti dajati za obče koristne namene, tega odločujoči ne upoštevajo.

Minister socialne politike in narodnega zdravja, Dragiša Cvetković, je obsodil in se zgrozil nad tem invalidskim zakonom in o njegovih postopkih. Ožigosal ga je javno pri raznih prilikah. Obsodbi in kritiki ministra socialne politike in narodnega zdravja so zdaj sledili stvarni koraki, da se invalidski zakon iz l. 1929 ukine in da se sestavi komisija, ki naj izdela novi invalidski zakon. — Nas, vojne žrtve, zanima samo še sestav te komisije. G. minister si je tudi tu pridržal pravico, da on sestavi komisijo, da bi se spet ne zgodila napaka iz leta 1929.

Kakšen bodi novi invalidski zakon?

(Nekaj misli, ki jih bo treba upoštevati.)

Teško je v članku napisati vse misli, ki bi naj vodile tiste v komisiji, ki bodo delali novi invalidski zakon. Vendar hočemo omeniti šest principov, ki se morajo upoštevati.

1. Invalidi in vojne vdove morajo biti preskrbljeni materialno vsaj toliko, da bodo mogli najskromneje živeti in da jim ne bo treba prositi za kos kruha in za neobhodne vsakdanje potrebe.

2. Najti se morajo sredstva in možnost, da se invalidom, vojnim vdovam in staršem prizna vsaj toliko, da bodo njihovi člani vsaj toliko preskrbljeni, da se bodo lahko učili kar jim je potrebno, da bodo lahko pošteno živeli.

3. Starši padlih sinov morajo dobiti podporo za padle sinove brez ozira na to, koliko živečih sinov še imajo in če jih ti sinovi vzdržujejo ali ne. Kajti tisti starši, ki imajo dovolj premoženja za življenje, niti iskali ne bodo takih podpor, ker se življenje sina ne dá z nikakšno podporo nadomestiti. Ali tisti siromaki, starci in starice, katerih sinovi so padli na bojiščih, in morajo zdaj prositi za vsako skorcijico kruha, ti ne samo, da so zaslužili, da se jih podpre, ampak je škandal, da se jih je dosedaj tako pustilo in da bodo vsaj zdaj v poslednjih dnevih življenja vsaj nekoliko lažje in brez skrbi in muk zadihali.

4. Cenzus mora pasti. Ker imamo dovolj slučajev, da tisti invalidi, ki so bili res premožni, ki torej v resnici niso bili »siromašni«, se niso nikoli javili za invalidnino. Ali, ko se je normiral cenzus, se je pojavilo nešteto slučajev, da so nekateri invalidi plačali, recimo samo 1 dinar čez določeni znesek več davka kakor njegov tovariš in zato niso prejeli invalidnine, njihov tovariš pa, ker je plačal samo 1 dinar manje, pa je prejel inva-

Imamo polno zaupanje v g. ministra, da bo izvedel invalidsko vprašanje do konca, soglasno s svojimi čustvi, nazori, pravičnostjo, socialnostjo in humanostjo in vse v interesu države in naroda in v splošno zadovoljstvo vseh vojnih žrtev Jugoslavije. — In ponavljamo, kakor je zapisano v resoluciji kongresa, če bi se zavlačevalo: »...da v slučaju, ako bi se gospoda ministra socialne politike in narodnega zdravja v čem oviralo in njegove dobre namene, bodisi od katerekoli strani, zavlačevalo, bomo pravočasno podvzeli vsi Oblastni in Krajevni odbori na poziv Središnjega odbora po vsej državi mere, ki bodo onemogočile ovire in zavlačevanja ter pospešile delo.«

(Po »Ratnem Invalidu« napisal I. V.)

lidnino. To je v praksi izgledalo še strašneje, ker, ako je eden invalid, z ženo in otrokom iste grupe prejemal invalidnino, a drugi, ki je imel samo 1 dinar več davka, a je poleg žene imel še celo 3, 4 otroke, ni prejemal invalidnine. To je bila velika krivica.

5. Tretiranje »koristoljubja« in »nemoralnosti« mora odpasti. Vdovi so vzeli moža, in kdo je zdaj upravičen jo kvalificirati, če sledi svojemu ženskemu, materinskemu nagonu, ki je zahteva narave, da rodi otroka izven tako zvane oficijelne zveze? Kdo je upravičen žigosati za manjvrednega vojno žrtev, če je zakrivila kakšno majhno koristoljubje (tatvino drv, premoga, kruha, rib, divjačine itd.), tako rekoč v silo vsakdanjih skrbi za kruh?

In to celo segati nazaj v pretekle dni? Vsi smo ljudje, tudi tisti, ki so delali sedanji invalidski zakon. In velja za nje istotako krilatica polna žgočega sarkazma: »Kdor od vas je brez greha, naj vrže prvi kamen!«

6. Vsi tisti, ki jih je invalidski zakon reducirail s potezo enega peresa in jih postavil pod § 103, morajo biti priznani vsi, v prvi vrsti tisti, ki sicer niso bili ranjeni, a so zboleli na bojiščih, kajti mnogi od teh so pretrpeli več, kakor marsikateri ranjenec. —

To v kratkem. Še bomo govorili in dajali svoja mnenja, svoje predloge, a člani komisije morajo biti socialni ljudje, morajo razumeti vse, morajo si predstaviti, da so sami brez nog, brez rok, slepi, gluhi, živčno zlomljeni, bolni vsled bolezni, dobljenih v strelskih jarkih, da so sami zgubili sinove itd., in tedaj bodo znali, kakšen mora biti novi invalidski zakon.

I. V.

»Bufeti naših šol se oddajajo tudi zdravim čebelam in celo trotom, čebele-invalidi pa se zapostavlja,« je bil odgovor bolje poučenih.

»To ni mogoče,« so se začudile čebele. »Postava se ne sme kršiti!«

»Paragraf se dá obrniti, kakor je kdo bolj spreten. Pa se je tudi tukaj obrnil v škodo čebel-invalidov. Licitirajo se bufeti, in licitirajo lahko tudi čebele-invalidi in trotje. Pa ni čuda, če se tako čebele-invalidi izpodriva. Pravijo, da se tako gospodarstvo celega ulja bolje utrjuje in veča.«

Stresale so čebele s svojimi prozornimi perutmi in brnele. Zbrale so se v roj in rekle:

»Naj slišimo, kako se je zgodilo, da ste čebele-invalidi zapostavljeni in da vam jemljejo oskrbnitvo bufetov v naših šolah. Naj slišimo, kako se obravnava paragraf postave, ki vam določa prvenstvo v oskrbovanju bufetov?«

In oglasila se je čebela-invalid v imenu mnogih in pripovedovala:

»Nekako leta 33, po Zoroastrovem štetju je prišel k meni, oskrbniku bufeta v šoli, neki trot, Ibu-Ibu imenovan. Bil je prodajalec keruba. Vprašal me je, če bi hotel prodajati njegov kerub v bufetu. Veste, kerub je posebno narejeni med iz cvetnega praška in zelenjave. — Dobiš toliko in toliko za to delo.«

Paragraf 42, točka 10 invalidskega zakona 1929

KOVAČ MAKSO, CELJE

V »Vojnem invalidu« od 1. junija 1937 dopis tovariša Kovača iz Celja ni bil popoln. Zato ga zdaj tukaj dopolnimo s pripombo, da je bil ta dodatek podlaga njegovemu govoru na invalidskem kongresu.

Podatki tov. Kovača, ki so bili prekinjeni, so sledeči:

Vse vojne žrtve, ki so radi kazni, izrečene pred 4. julijem 1929 reducirane, in vdove, ako so imele samo po 1 nezakonskega otroka, naj vložijo prošnje sledeče:

Gospodu ministru soc. politike in nar. zdravja

v Beogradu.

Podpisani I. I. prosim na podlagi § 74 inv. zak. iz leta 1929 ponovno sojenje v mojo korist, ker se je v mojem slučaju zakon kršil. To dokazem sledeče:

Invalidsko sodišče me je reduciralo vsled kazni, izrečene leta radi kate-re pa ne morem izgubiti zaščite, ker določa § 1 kazenskega zakona iz leta 1929, čl. 8 ustave za kraljevino Jugoslavijo in § 5 obč. zakona, da noben zakon ne velja za nazaj, toraj se sme invalidski zakon, ki je bil razglašen 4. julija 1929, vporabl-jati šele pri kaznih, izrečenih po tem datumu. Poprejšnji invalidski zakoni niso določali posledic za mojo kazen in mi je bila zaščita pravomočno priznana, zato so z rešenjem po inv. zakonu iz leta 1929 prekršene gori navedene zakonite določbe in sem radi tega materialno oškodovan.

Vojna vdova naj priloži navrstveno izpričevalo, izdano od občine, da radi nezakonskega otroka ni v javnosti prav nič moralno manj vredna; dobro tudi, ako izstavi isto župni urad. Treba je kar najbolje priporočiti ugled vdove. Nadalje naj v prošnji omenja: »Izpodbijam splošno načelno rešenje Višjega inv. sodišča, ki daje invalidskim sodiščem navodilo, da smatrajo vse take vdove kot nemoralne, ker je po zakonu neutemeljeno.«

Če ministrstvo prošnjo odbije, se ni treba plašiti, pač pa vložiti ponovno sledeče: »Ne zadovoljujem se s tem rešenjem in prosim, da se mi izda formalno rešenje, da se morem pritožiti na državni svet.« — Treba pa je v tem slučaju priložiti kolek za 20 Din.

V § 20 zak. o drž. svetu je določeno, da ako ministrstvo ne izda v določenem času (2 mesecih) rešenja, mora isto prosilec urgirati in če še v 3 mesecih istega ne dobi, se smatra za negativno in lahko vložijo tožbo na Državni svet. Isti v invalidskih zadevah ni kompetent in bi vsako prošnjo drugače odbil, vendar pa če je izpolnjena gornja formalnost in se prepriča, da je zakon kršen, bo namesto ministrstva odredil ponovno sojenje. Prošnja v 2 izvodih mora

vse to zahtevati. Po § 72 inv. zakona je takse prosta.

Uredništvo Vojnega invalida« k temu dodaja: Naj vse vdove, ki so po tem § 42, točka 10, prizadete, vložijo pritožbo kakor je zgoraj obrazloženo, naj dežujejo na ministra socialne politike in narodnega zdravja te pritožbe, da bo videl, kakšno krivico je naredil § 42, točka 10 invalidskega zakona 1937. To bo, če drugače ne, pomagalo, da se ta § ukine in da se v novem invalidskem zakonu sploh ne bo niti o njem govorilo.

Ministrstvo soc. polit. in nar. zdravja, kolikor nam je znano ne izda nalašč nobene formalne rešitve. Razumljivo, ker če bi le ena zadeva pri državnem svetu uspela, bi se ta lažnjiva zgradba, ki so si jo prikrojili v korist državne blagajne, zrušila in bi vse brez zakonske podlage izdane rešitve (uradno: »rešenja«) bile uničene in se vršiti nove sodbe. Tega pa nečajo. Zato pošilja ministrstvo zdaj prošnje za

Čujte!

»Beseda o zaščiti vojnih žrtev« je bila razposlana tudi vsem narodnim poslancem, da vidijo, kot narodni zastopniki v Narodni skupščini, kako se godi tistim, ki so s svojo krvjo utrdili temelj Jugoslavije.

Ali vrnili so »Besedo« s pripombo »Ne sprejem! Nazaj!« narodni poslanec g. Mihael Brenčič, Ptuj, in narodni poslanec g. dr. Fr. Klar v Dol. Lendavi.

Pri tem pripominjamo, da so poveliki večini vse šole, vse župnije, vse občine in drugi državni uradi »Besedo« obdržali in nekateri celo mesto 4 Din, kolikor stane knjiga, poslali po 10, 18, 50 in celo 100 Din.

So pa, ki se temu posmehujejo in ironično govore, češ, to vse skupaj je smešno. Mi, pravijo, vemo za krivice brez knjig in so krivi tega odgovorni činitelji v državi. Samo, če oni kaj zagreše, ni kazni, za druge pa je in zato se invalidom tako godi. Naj država pomaga, to je njena dolžnost, mi davkoplačevalci itak plačujemo davke.

Pri razlikah invalidnine. Vsi dotični, ki dobe obvestila Dravske finančne direkcije, da se jim razlika med invalidnino po invalidskem zakonu iz leta 1925 in 1929 odtegne, naj pošljejo dotična obvestila Oblastnemu odboru v Ljubljano, da jim napravi pritožbe.

lid dá več, kakor čebela-neinvalid, naj ima bufet. Če pa ne dá več in čebela-neinvalid ali trot ponudi več, po vseh pravicah dobi on, neinvalid bufet. Gospodarstvo ulja s tem še pridobi. Postava se pa ne krši.«

In ta pameten načrt je bil z dopadajenjem sprejet.

In v jeseni 34. po Zoroastrovem štetju je izšel usodepolni pravilnik za oddajo šolskih bufetov. A že prej so proti vsiljevali po šolah neke vrste voščeni med, ki se je imenoval kerub. Ukusna reč je bila in dijaki so ga radi kupovali. In eden izmed trotov je prosil šolsko vodstvo za dovoljenje, da bi prodajal kerub. Ali šolsko vodstvo mu je prošnjo odbilo. Reklo je: »Po postavi in po pravici smejo prodajati v šoli kerub samo oskrbovalci bufetov in to so čebele-invalidi.«

Ali proti so šli na višjo instanco čebelnih šol in ta je dovolila, da so prodajali kerub. Kajti višja instanca na določbe postave ne gleda tako točno. —

Začela se je konkurenca. Čebele-invalidi so bili potisnjeni v ozadje, dohodki za vsakdanji med so postajali še bolj pičli. In začelo je po ulju šumeti od nezadovoljstva.

In čebele so slišale tisto šumenje, se ustavljale in spraševale:

»Kaj je našim čebelam-invalidom? Kaj je, da so nezadovoljni in da ho-dijo potlačeni in zaskrbljeni?«

»Zakaj ne,« sem rekel. »Vsak za-sluzek je v moji mizeriji pozdravljen.«

»Veš,« je rekel Ibu-Ibu, »zapro-sil sem pri načelniku šol našega okraja, če mi dovoli, da prodajam po šolah kerub. Odklonil je, češ, mi imamo bufete, kjer lahko naši učenci vse, kar potrebujejo, dobe, in tudi kerub. In prodajati v bufetu imajo pravico samo čebele-invalidi. Vi ste pa neinvalid, zato vam tega ne morem dovoliti.«

In tako se je zgodilo, da smo jaz in moji tovariši prodajali kerub tega Ibu-Ibuta. In smo nekoliko bolje zaslužili. Ali v začetku leta 34. po Zoroastrovem štetju, je bil načelnik šol našega okraja od načelnika okrožja vprašan, če je v šoli potreba za kerub. Neki Čiu-Čiu bi rad kerub prodajal v šolah. Načelnik šol našega okraja pa je sporočil, da šola tega ne potrebuje, ker prodajajo kerub oskrbniki bufetov. Ali Čiu-Čiu je vseeno dobil dovoljenje, da je prodajal po-tem po šolah kerub.«

»Kako to, da Ibu-Ibu ni dobil do-voljenja, a Čiu-Čiu pa ga je dobil?« so vprašale čebele.

Čebela-invalid, poročevalec, je od-govorila:

»Še preden sem začel prodajati ke-rub, sem zvedel, da nekdo namerava in poskuša doseči, da bi mi, čebele-invalidi v bufetih ne smeli prodajati

keruba. Tisti »nekdo«, kakor sem po-tem zvedel, je bil Čiu-Čiu. In je samo za poskušnjo poslal svojega svaka Ibu-Ibuta, da zaprosi za dovoljenje. Ker Ibu-Ibu ni tega dovoljenja pre-jel, je Čiu-Čiu porabil svoje zveze, ki jih je imel v načelstvu okrožnih šol in ti so mu poskrbeli dovoljenje. Ne-kega dne je nam oskrbnikom bufetov bilo celo prepovedano prodajanje ke-ruba. Dijaki pa so hoteli kerub ku-povati pri nas, ker je bil pri nas sna-žen in čist, a kerub Čiu-Čiu-a je pa bil nehigijeničen. Brisal si je namreč ri-lec s prsti in potem, ne da bi si noge umil, prijemal kerub.«

»Vi oskrbniki bufetov torej keru-ba niste več prodajali?« so vprašale čebele.

»Moji tovariši so prenehali s pro-dajo. Jaz pa sem, kljub prepovedi, prodajal. Ali prišla je neka uradna čebela s svetlimi boki in mi zažugala, da bom kaznovan, če bom kerub še nadalje prodajal. Pa sem še v kljub temu prodajal. Invalid sem, sem si mi-slil. Za naš ulj, za našo domovino sem izgubil noge in sem pohabljen. Zato imam pravico, prvenstveno pravico, glasom postave, da ga prodajam. In sem ga prodajal. Ali od načelstva okrožnih šol je prišel papir z žigom tega načelstva, da se mi prodaja pre-pove, če pa ne bom ubogal, mi odvza-mejo bufet. Zdej sem se pa moral ukloniti.«

ponovno sodbo na podlagi § 74 inv. zak. invalidskim sodiščem, da zopet stare grehe pogrejejo, ne da bi se spustili v pravo presojo, da se je res zakon materialno kršil. Kolek za 20 Din vrnejo dotičnemu s pripombo, da ni potreben.

Vi pa brez strahu, kakor je v članku tov. Kovača v prejšnji in današnji številki »Vojnega invalida« obrazloženo, tako nadaljujte in tako delajte in zahtevajte formalno rešitev, samo da pridemo enkrat s pritožbo na državni svet.

Divji lov in tatvina

Važna rzsodba Stola sedmorice v Zagrebu.

»Slovenec« z dne 4. junija 1936, št. 126, je prinesel sledeče poročilo, ki ga danes tudi »Vojni invalid« objavlja:

Po dosedanji praksi so naša sodišča neopravičeno lovenje divjačine ali rib v tujih lovskih revirjih kaznovala kot tatvino. To je bilo za marsikoga zelo usodno, saj določa naš zakon, da za navaden prestopok tatvine kaznen strogega zapor do 1 leta, a v ponovnem primeru, če je bil kdo radi tatvine že dvakrat obsojen, na strogi zapor, pa je tudi navadna tatvina bila že zločin, kazniv z robijo do 10 let.

Pravno pojmovanje našega ljudstva pa je vse drugačno, ljudstvo ne

vidi v divjem lovcu tatu, saj je znano, da se dobe posebno po naših gorskih krajih sicer popolnoma pošteni ljudje, ki pa so si gotovo že kdaj privoščili šport divjega lova, ne da bi videli v tem kaj nepoštenega. Koliko je ljudi, ki so kdaj za zabavo skušali kje ujeti kako ribico. In če je kdo po nesreči imel smolo, da je bil naznanjen, se mu je lahko zgodilo, da je bil obsojen radi tatvine in bil zaznamovan v kaz. registru kot tat.

Že pred leti je bil stol sedmorice v Zagrebu izrekel, da lovška tatvina v nezagrajenih revirjih ni tatvina, temveč samo prestopok protipravne prisvojitve izven primerov tatvine ali utaje po § 322 kaz. zak., ki se kaznuje z navadnim zaporom do enega tedna naprej. To pa je vse kaj drugega. Take kazni so navadno ob prvem kaznovanju pogojne, se dajo spremeniti v denarne kazni in so ob ponovnem povratku taka dejanja ne kaznujejo kot zločin in kar je glavno: obsojenec ni žigosan kot tat.

Pred kratkim (to je bilo tiskano v »Slovenec« 4. junija 1936, v št. 126) se

je Stol sedmorice zopet postavil na stališče, da divji lov ni tatvina. Šlo je za slučaj, ko je obtoženec neopravičeno lovil ribe v potoku, kjer je imel drugi opravičenec ribolovno pravico. Stol sedmorice pravi, da je zakon postavil kot razločilen kriterij med tatvino in prestopkom po § 322 k. z. okolnost, ali je storilec tujo stvar odvezel drugemu, ali je drugemu ni odvezel. Za tatvino je potrebno odvzeti stvari komu drugemu. Za § 322 k. z. pa zakon tega ne zahteva. V predmetnem slučaju ko gre za lovenje rib v potoku, ki je javna voda in ni ograjen, ni mogel obtoženec rib odvzeti drugemu, ker ribe v potoku še niso od nikogar. Ribe so vendar lahko prehajale iz enega ribolovnega revirja v drugi. Zakupnik ribolova ima samo privilegirano okupacijsko pravico do rib v smislu zakona o lovu in se riba drži v njegovem revirju. Ker ribe še niso bile last lovskega zakupnika, ki ima le prednostno okupacijsko pravico, zato jih neopravičeni lovec ni vzel zakupniku, temveč si je le neopravičeno nekaj prisvojil, kar še ni bilo last drugega, za kar pa ima ta drugi le pravico, da si to z okupacijo, z vzetjem iz vode, prisvoji.

Uredništvo »Vojnega invalida« dodaja k temu to, da naj vsi vojni invalidi in vojne vdove, ki so prizadete radi divjega lova, vložijo pritožbo na Ministra soc. politike in nar. zdravja in zahtevajo novo sodbo, sklicujoč se na obrazložitev izreka Stola sedmorice.

jih odstopite in bomo pisca teh anonimnih pisem izsledili.

Ponavljamo našo prošnjo, da se vojne žrtve v bodoče radi takih anonimnih denuncijacij ne zaslišujejo. In bomo ožigosali take podleže.

Čuden strah

Naša akcija, da se popiše in organizira v Udruženju vojnih invalidov čim več vojnih žrtev, da bo lahko Udruženje tako strnjeno, močno, s tisoči in tisoči usti kriknilo za pravice vojnih žrtev, je poleg velikega razmaha organiziranja dozdej izven organizacije stoječih naletela na neverjetne okolščine in nerazumevanje. Rekli bi na hlapčevski strah, ki vzbuja pomilovalni nasmeh.

Nekateri Krajevni odbori nam sporočajo, da so obiskali vse vojne žrtve po svojem okolišu. Pridobili so jih precej, da so se včlanili v Udruženje.

Bili pa so tudi taki, ki so odgovarjali:

»Kaj bom plačeval(a) članarino. Saj nič ne dobim. Kadar bom kaj dobil(a), takrat bom pa pristopil(a) in plačal(a).«

Torej, nekdo, najbrž Bog nebeški, naj bi izbojeval pravice, potem bi tak bil član Udruženja. Sam nima volje in korajžje pljuniti v roke in zavihati rokave. Čaka, da mu nekdo drugi pridobi to, kar bi imel rad. In vendar pravi lep naš pregovor: »Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal!« Jasno, če si sam nečeš pomagati, ti tudi ne bo Bog pomagal. In sam si pomagati, se pravi, biti član Udruženja vojnih invalidov.

Med drugim nam tudi piše Krajevni odbor:

»Dosti pa jih je, ki nočejo biti člani, akoravno danes prejemajo invalidnino, češ, zvedeli smo, da nam bodo še to vzeli, kar imamo zdaj, ali pa vsaj prikrajšali, če bomo vpisani v Udruženje, ker bodo dali tistim, ki so sedaj reducirani.«

Hlapčevski strah in pa »ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe«, je tu ironično očitveno. Boje se, da bodo prikrajšani zato, da bodo drugi, ki sedaj gladujejo, nekaj dobili. Za te velja: »Samo da imam jaz, za druge pa mi malo mar!« Resnica pa je, če bi baš zato, ker sami prejemajo invalidnino, bili člani in gromko kriknili: »Mi sicer imamo invalidnino, zahtevamo pa, da jo dobe tudi tisti, ki so bili reducirani!«

To bi bilo dostojno človeka!

Nek Krajevni odbor pa nam piše, da je v njegovem okolišu tudi nekaj takih »bivših« članov, ki so invalidnino odkupili. Zdaj nočejo več biti člani, češ, jaz sem že dobil, kaj mi drugi mar.

Vsem Krajevnim odborom Udruženja vojnih invalidov

(Tistim, ki še na to okrožnico niso odgovorili.)

Zberite v svojem okolišu vse slučaje, kjer ste vi kot Krajevni odbor za svojega člana ali članico, ali pa član in članica sama, prosili za kakršnokoli službo.

Pregled naj obsega sledeče rubrike:

1. Ime in priimek vojne žrtve.
2. Za kakšno službo je prosil?
3. Kdaj (mesec in leto)?
4. Ali je dobil ali ni dobil?
5. Vzrok, zakaj ni dobil?
6. Kdo je dobil zaproseno službo?
7. Ali ste se pritožili? Komu in kam?

Odgovore nam vsaj do 15. avgusta t. l. pošljite. Vsi člani, ki kaj o tem vedo, naj pridejo k svojemu Krajevni odboru in vse izpovedo in s podpisom potrdijo. Podatki morajo biti resnični in točni. Rabili jih bomo za akcijo, da prisilimo upoštevati § 26 invalidskega zakona.

Oblastni odbor Udruženja vojnih invalidov.

Manjka nam letnik »Vojnega invalida« za leto 1933. — Kdor izmed tovarišev ali tovarišic nam ga lahko proda, naj nam ga takoj pošlje. Denar nakažemo takoj. Rabimo ga, da ga večemo. Uredništvo »Vojnega invalida«.

Nečuvana pokvarjenost in podlost

Nevošljivost je mati vseh grehov, ki grize nevošljive s pekočim želom in kleščami in jih preganja, da iščejo, kako bi oškodovali svojega bližnjega. In celo tako daleč se spozabijo, da iščejo, kako bi oškodovali vojno žrtev, ki je že itak zelo oškodovana. En tak slučaj se je zgodil na Dolenjskem, kjer pišejo anonimna pisma na sresko poglavarstvo o 100% slepem vojnem invalidu Lipoharju Antonu, naj se mu odvzame invalidnina, ker je simulant in vidi. Že orožniki so poizvedovali, če je to res. Oblastni odbor je pisal sreskemu poglavarstvu sledeče pismo:

»Kakor nam poroča Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov v Trebnjem, prejema p. n. naslov anonimna pisma in ovadbe proti vojni žrtvi, 100% invalidu, Lipohar Antonu, iz Dola št. 13, češ, da ni čisto slep, da simulira slepoto in da je baje že bil pred vojno pohabljen na očeh itd. Orožniki ga zaslišujejo in se tako človeka, ki mu je vojna in grozote bojišč vzela zdravje, tako rekoč po dvajsetih letih prestanih grozot, ponovno muči.

Zdravniške komisije, razni pregledi in nadpregledi, ki smo jih vojni invalidi preživeli tekom teh 20 let pri treh invalidskih zakonih, so pač do dobra izključili vsako simuliranje, da človek, ki je kljub vsem nadpregledom priznan za 100% invalida z dodatkom, ne more zdaj, po dvajsetih letih, simulirati in celih 20 let biti tako spreten, da bi to lahko delal z uspehom 100% onesposobljenosti.

Med ljudmi je pa ta krščanska navada, da četudi niso v vojni bili nič poškodovani, so nevošljivi tisti skromni invalidnini — podpora, ki jo prejema po invalidskem zakonu priznana vojna žrtev.

Z ozirom na vse to se obračamo z vljudno prošnjo na p. n. naslov, da

1. ne naroča orožništvu zasliševanja na podlagi anonimnih pisem, posebno anonimnih pisem take vrste, ki zadevajo vojno žrtev na njenih posledicah vojne;

2. ker taka anonimna pisma niso nobena uradna tajnost, ampak denuncijantskega izvora, prosimo da nam

»Povem vam jasno, da je Čiu-Čiu vodil bufet pod senco svojega svaka Ibu-Ibuta. Cel kup pritožb je prihajalo, ker je bilo poslovanje v bufetu pod vsako higijeno, umazano in nesnažno. Bil je, kakor sem slišal, celo dvakrat radi nemarnosti kaznovan. Ali eno kaznen mu je okrožno načelstvo šol spregledalo. Pa se je hvalil pred dijaki-čebelami: »Kaj mi more vaše načelstvo šole, višje načelstvo me pozna.«

»Kako si pa vse to zvedel,« so spraševale čebele. »Ali lahko dokažeš?«

»Že prej sem rekel, da sem se seznanil z nekim stražnikom načelstva. Tisti stražnik, ki je bil prej prijatelj Čiu-Čiu-a, mu je pomagal. Zdej sta se najbrž kaj skregala, pa o tem govori drugim. Sam mi je rekel: »Mi imamo zveze! Samo da dobimo na potreben papir žig, pa je vse dobro. Vse gre, če se zna delati! Če bi vi kerub še naprej prodajali, vkljub prepovedi, bi mi ne mogli več ničesar narediti. V vrhovni instanci vseh šol nimamo zvez. Ko je Čiu-Čiu na prvi licitaciji propadel, je prišel k meni najposkrbim, da bo licitacija razveljavljena. Šel sem v pisarno načelstva, znanca imam dobrega,

Ko je drugič propadel, je zopet prišel k meni in rekel: Zopet sem propadel pri licitaciji. Skrbi, da bo razveljavljena. Malo težje je sicer šlo, ali šlo je.«

»Kako pa, da ni licitalo več neinvalidov-čebel, kakor samo Čiu-Čiu, ko bi se drugi vendar tudi bufetov ne branili?« so vprašale čebele.

»Čisto enostavno! Zadnja licitacija ni bila objavljena na deski. Ko sem tega stražnika vprašal, zakaj se ni licitacija, kakor je predpisano, objavila na deski, je rekel, da je bila objavljena. Ali vedeti se mora delati! Tistemu, ki nosi iz pisarne razglase, da jih lepi,

In on prilepi razglas na desko, kakor je predpisano, čez ta razglas pa hitro drugega. Svojo dolžnost je opravil. Razglas je prilepljen. Če ga nikdo ne vidi, ni njegova krivda. Prilepljen je bil!«

Šah Perzije, mož kraljice Šeherazide se je začel smejati.

»Hvala ti, Šeherazida, žena moja ljubljena, za to zabavno zgodbo. Take »Prvenstvene pravice«, take podvalne postav, so pač mogoče le v državni-ulu čebel. Ljudje in šahi smo pa daleč od takih burk.«

Ko je to izrekel, je legel v mehko blazino in sladko zaspal. Kraljica Šeherazida se je nasmehljala in tiho zašepetala:

»Sladko spi, moj šah! Jutri zvečer ti povem še bolj zabavno zgodbo!«

»Da se je moglo kaj takega zgoditi,« so stresale čebele svoje prozorne peruti.

»Kako se je to zgodilo, sem zvedel pozneje,« je odgovorila čebela-invalid. »Po naključju sem se seznanil z neko stražo v načelstvu okrožne šole. Ta straža je bila pa tudi prijatelj Čiu-Čiu-a. Pa mi je rekel ob neki priliki: Prepoved za prodajo keruba se je zgodila tako-le: Vas, čebele-invalidi smo hoteli preplašiti, da bi ne prodajali keruba. Zato sem šel v pisarno, tam imam znanega uradnika-čebelo, ki mi je napisal papir-prepoved za prodajo keruba. Ker niste ubogali, smo šli v pisarno okrožnih šol in prosili, da nam radi formalnosti pritisnejo svoj žig. Ta žig so pritisnili, ker je bil že žig od načelnika okrajne šole, ne da bi čitali, kaj je zapisano. In tako je naša obveljala. Prepoved je bila pravomočna. — Zdej tudi vem, kako je mogel Čiu-Čiu že nekaj dni prej vedeti, kakšna bo rešitev njegove prošnje, ker mi je to pravil, češ, vložil sem prošnjo, in bo dovoljena.«

»Kako sta pa izgubili tiste bufete,« so vprašale čebele.

»V jeseni leta 34. po Zoroastrovem štetju je izšel tisti usodepolni pravilnik za oddajo bufetov naših šol, ki je določal oddajo potom licitaciji. Tako je bila razpisana prva licitacija. Licitali smo čebele-invalidi. Ni uspela,

ker niso bile vse listine licitantov invalidov v redu. Pri drugi licitaciji je licital tudi neinvalid-čebela-trot Čiu-Čiu. Izlicitiral sem bufet jaz za 1200 peni, ker je Čiu-Čiu ponudil samo 827 peni. Mislil sem, da je pač kantina zopet moja. Ali čez 14 dni je bila licitacija razveljavljena. Zakaj, še danes ne vem. Brez vsakega vzroka. Ali razveljavljena je bila. Bila je nato razpisana tretja licitacija za isti bufet. Licitacijska komisija je ocenila vrednost najemnine za bufet 320 penijev. Dajal sem 700 penijev, torej 380 penijev več. Čiu-Čiu ni imel v redu svojih listin, in zato ni bil pripuščen k licitaciji. No, sem mislil, komisija je bila stroga, izlicitiral sem, moj bo bufet. — Kljub temu pa je bila tudi ta tretja brezhibna licitacija razveljavljena. In to na pritožbo Čiu-Čiu-a. O, imel je ta Čiu-Čiu dobre zveze. Okrožno načelstvo šol uradni licitacijski komisiji, sestavljeni iz 3 odličnih čebel, ni verjelo, verjelo je trotu Čiu-Čiu-u. In razpisana je bila četrta licitacija. Ponudil sem 1270 penijev. Mnogo je to za mene, ko je pa po komisiji ocenjena vrednost bila samo 320 penijev. Čiu-Čiu pa je ponudil 1395 penijev. Tako sem zgubil bufet.«

Ves roj čebel je molčal v nerazumevanju vsega tega.

Čebela-invalid, poročevalec, pa je govoril:

Železniške legitimacije

Oblastni odbor — Zagreb je v beograjskem »Ratnem Invalidu« napisal apel na Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja, ki ga tudi mi podpišemo, ker se nam isto godi.

Oblastni odbor v Zagrebu je poslal prošnjo Ministrstvu socialne politike in narodnega zdravja za Oblastno direkcijo državnih železnic, da se izdajo nove železniške legitimacije za znižano vožnjo.

Prošnje so bile poslane že v januarju, februarju in marcu l. l. z vsemi potrebnimi prilogami in s starimi, porabljenimi legitimacijami in z odrezkom kot dokaz, da smo poslali 20 Din v korist čekovnega računa br. 50064 oblastne direkcije v Beogradu.

Danes poteka že 7. mesec, a vse te prošnje še niso rešene in člani še nimajo novih železniških legitimacij.

Vojni invalidi med tem že več kakor pol leta potrpečljivo čakajo, kdaj se bodo gospodje pri ministrstvu »usmilili« in izdali legitimacije. In vsled tega zavlačevanja ne morejo nikamor, četudi so polomljene proteze in porabljeni ostali ortopedski pripomočki, ker brez legitimacije ne morejo v ortopedske delavnice.

Ne razumemo tega zavlačevanja in konstatiramo, da je tako postopanje nečuvvena sabotaza v poslovanju in zasmeševanje vojnih žrtev.

Apeliramo na Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja, da naredi red in da se te prošnje enkrat rešijo, ali pa da se prošnje vrnejo nerešene, da bomo poiskali rešitev po novem pravilniku, ki stopi zdaj v veljavo.

Apeliramo na Središnji odbor, da premotri to sabotazo in povzroči, da se krivci kaznujejo.

Tako Oblastni odbor Zagreb in mi z obema rokama podpisujemo.

LICITACIJE KANTIN

V bližini stalnega taborišča v štabu Tehniške komisije se vrše dne 6. avgusta 1937 ob 11. uri dopoldne licitacije kantin za dobo od 1. sept. 1937 do 1. septembra 1938.

pri Sv. Križu pri Vrhniku, na Gradišču pri vasi Rovte in na Strmici pri Logatcu.

Licitacijska cena je 300 Din. Pravico do te licitacije imajo samo vojni invalidi.

Zdravljenje invalidov v Zlatiboru

Naše invalide iz dravske banovine pošilja Kr. banska uprava v Dolenjske toplice, kjer imamo svoj invalidski dom, in sicer na račun podpore, ki jo je dalo Ministrstvo socialne politike in narodnega zdravja. Zdravljenje v drugih toplicah ali zdraviliščih na ta račun skoro ni mogoče.

Imamo pa še drugi razpis, ki pravi, da se invalidi iz cele države lahko prijavi za zdravljenje v zdravilišču v Zlatiboru (v Srbiji), kjer se nudi zračno in kopalniško zdravljenje, in sicer po rešenju gospoda ministra socialne politike in narodnega zdravja St. br. 18.831 z dne 11. marca 1937.

To zdravljenje v Zlatiboru pa se ne vrši na račun kredita, ki je odobren Kr. banski upravi za zdravljenje vojnih invalidov, v tem letu.

Invalidi, ki žele biti sprejeti v zdravilišče v Zlatiboru naj vložijo prošnje na Sreska načelstva ali Uprave policije (v mestih).

Invalidi od I. do VI. skupine prilože overovljene prepise rešenj Višjega invalidskega sodišča v Beogradu.

Invalidi od VII. do IX. skupine pa prilože poleg teh rešenj še overovljene prepise nadpreglednih listov.

Oni, ki še nimajo rešenj Višjega inv. sodišča, prilože potrdila Finančne direkcije, da jim invalidnina ni ustavljena, ali pa da jim je ustavljena vsled davka. Če akt še ni rešen, mora biti tudi potrdilo invalidskega sodišča, da je v delu in se v njem nahajajo dokazi o onesposobljenju.

Oni, ki so prejeli odkupnino, prilože poleg rešenj tudi potrdila Finančne direkcije, da jim je invalidnina za to ustavljena. Dotični pa, ki po § 113 invalidskega zakona obdrže samo pravico zdravljenja (invalidi-bolniki) prilože prepise rešitev po invalidskem zakonu iz leta 1925 (stare sklepe okrajnih sodišč), prepise nadpreglednih listov in potrdila občin, da ne obstoji noben slučaj kazni po § 42 invalidskega zakona.

Vsi prosilci pa morajo imeti spričevala uradnih zdravnikov, da jim je tako zdravljenje potrebno. Invalidom od VII. do IX. skupine morajo zdravniki konstatirati in izjaviti v zdravniških izpričevalih, da je njihova poškodba, za katero se hočejo zdraviti iz vojne, ali pa v vzročni zvezi, ker taki invalidi nimajo pravice zdravljenja za vse bolezni.

Sezona za zdravljenje traja do 15. septembra t. l.

nja, pridite polnoštevilno in vsak naj pripelje s seboj vse vojne žrtve, kar jih pozna. Shod je silno važen, ker smo ravno v času, ko gre za nov in pravičnejši invalidski zakon. Pridite vsi, agitirajte za shod med invalidi in vojnimi vdovami. — Nihče naj ne manjka na shodu!

Kraj. odbor UVI v Sevnici.

Kranj. V nedeljo 1. avgusta t. l. ob pol 3. uri popoldne priredi Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot na Laborah pri g. Drakslerju VRTNO VESELICO, pri kateri sodeluje kranjska godba, ki bo skrbela za ples in koncert, društvo pa za jedačo in pijačo, kakor tudi za druga razvedrila. Vabijo se vsi prijatelji vojnih žrtev. Čisti dobiček je namenjen najbednejšim vojnim žrtvam članom Udruženja. Vstopnine ni! Pridite!

Mokronog. Lukek Jože, 50% vojni invalid iz Straže št. 36 pri št. Rupertu na Dolenjskem je že delj časa bolehal na tuberkulozi in je dne 25. maja t. l. zatnil svoje oči za vekomaj. Imenovani je bil vsa leta prve vrste redni član in vsa leta odbornik Krajevnega odbora.

Dne 3. junija t. l. je v splošni bolnici v Ljubljani umrl Jokaš Marko iz Branskega pri št. Janžu na Dolenjskem. Prepeljan je bil domov in pokopan dne 6. junija t. l. na Kalju. Imenovani je že dlje časa bolehal na posledicah iz vojne. Akoravno so ga nadpregledne komisije smatrale za zdravega in mu procenile odzvele, da je bil invalid brez procentov,

Tako se nam godi

Bratuz Tomaž iz Boletina

Vojna žrtev, katere slika se vidi na naslovni strani brošure »Beseda o zaščiti vojnih žrtev«, Bratuz Tomaž, je bil 46 dni v pisarni Oblastnega odbora ves ubog in siromašen z ženo vred.

Bil je na pregledu in čitali smo, kaj je reklo inv. sodišče. Čitajte še vi:

Uradno sodnijsko rešenje od 5. III. 1932, št. 5552 ljubljanskega invalidskega sodišča, med drugim pripoveduje:

Dne 23. februarja 1932 je prosilec vložil predlog na novo sojenje, utemeljujoč istega z zdravniškim spričevalom, izdanim od dr. Svetina Franca, okrožnega zdravnika v Sv. Juriju ob juž. žel., in potrjenega od sreskega sanitetnega referenta v Šmarju pri Jelšah.

Prosilec trdi v svojem predlogu, da je njegovo sedanje bolezensko stanje posledica pohabe, ki jo je dobil v vojni. V noči 24. do 25. decembra (na sam sveti večer, ko se razlega »Mir ljudem«, prip. ured.) 1915 je bil prosilec zasut od plaza na tirolski fronti in zadobil poškodbe na glavi in na udih (in sicer je bil v patrolji, ki je bila vsa od granate zasuta, a jih je drugi dan druga patrolja odkopala. Bil je pa živ še edini Bratuz). Radi tega se mu je zmešal um (kar ni čuda v bojni vihri, zasut od granate, prezebajoč, na sveti večer, vso noč zasut, op. ured.) in zato ne more podati nobenih točnejših dokazov. Na poziv sodišča, naj navede priče-očividce poškodbe, je prosilec potom občine Ponikva dne 29. februarja 1932, št. 434 odgovoril, da ne more navesti nobene priče, ker so vsi takrat navzoči mrtvi (gotovo, ker vojna ni bila nogobre). Prosilec se sklicuje na nekega voj. zdravnika, sanitetnega kapitana, ki ga je radi zadobljenih poškodb v plazu v vojni bolnici v Celovcu zdravil, ne navaja pa niti imena dotičnega zdravnika (ker pač navaden vojak ni imel s seboj dnevnikov in registratur, da bi vse dal uradno zabeležiti), niti kakšne druge okolščine, iz katerih bi se dalo ugotoviti pričo. (Sicer pa je navedel pričo Antona Golza iz Essena v Nemčiji, ki je izjavil, da je na istem mestu dne 26. decembra 1915 s tremi tovariši izkopal patroljo, in je bil edini še živ Bratuz. Ali invalidsko sodišče ni upoštevalo te priče).

Iz zdravniškega spričevala dr. Svetine izhaja, da ima prosilec rane na lobanji, ki so zaceljene. Brazgotine izvirajo od udarcev s trdim predmetom, najbrže s kamenjem (torej resnično zasut od granate). Božjastni napadi, ki jih ima preiskovanec, so posledice udarcev na glavo, ki jih je dobil v

pa je moral vseeno umreti, akoravno je bil zapisan kot zdrav. — V miru spita sobrata naj vama bo zemljica lahka, saj vidimo se vsi kmalu tam — in ne bo treba dajati invalidnina nam...

Debeljak Antonijo, vojna vdova in trafikantinja iz Krmelja št. 40 na Dolenjskem potrebuje deklico, ki je že šolo dokončala, kot za prodajalko v trafiki, in bo imela vso oskrbo pri lastnici trafike. Biti mora poštena in z dobrimi spričevali.

Znidarski Ivan, vojni invalid iz Klenovnika št. 48, p. Škočjan na Dolenjskem, proda hišo, lep sadni vrt, vinograd in lep gozd po primerni ceni. Ako kdo reflektira, naj pride osebno ogledat in se ustmeno dogovoriti.

Občni zbor Krajevnega odbora Ljutomer se bo vršil 1. avgusta 1937 ob 8. uri zjutraj v prostorih gostilne g. Slaviča na Starem trgu v Ljutomeru. Pridite vsi!

Preureditev parka na Brezjah. Častni odbor poleg županske zveze in zveze bojevnikov namerava za 30 letnico kronanja Marije Pomočnice na Brezjah preurediti prostor pred cerkvijo tako, da bodo stali tam spomeniki zaslužnih mož in spomenik neznanega slovenskega vojaka. Načrti so izgotovljeni po arh. Valentinčiču po navodilih mojstra arh. prof. Plečnika. Odbor se obrača na vse Slovence, da z gmočnimi sredstvi podpro to akcijo. Prispevke zbira Osrednji odbor Zveze bojevnikov v Ljubljani.

vojni, ko je bil zasut. Radi božjastnih napadov prosilec ni sposoben za delo. (Torej jasna konstatacija, da je vsled vojne pohabljen.) Sreski referent v Šmarju pri Jelšah je dne 20. februarja 1932 izjavil, da v polnem obsegu potrjuje gori citirano zdravniško spričevalo.

Sodišče pa je vkljub temu razsodilo:

Res je prosilec doprinesel nov dokaz in sicer zgoraj citirano zdravniško spričevalo, vendar ta dokaz ne more biti merodajen spričevalceve lastne izjave, navedene v bolniškem spričevalu vojne bolnice v Pragi, dne 11. januarja 1916, kjer je navedel, da je pred nastopom vojaške službe bolehal na revmatizmu in prsnih težkočah. (Kakor da je nesposobnost revmatizem, a ne božjast, dobljena v vojni.) Za časa aktivnega službovanja na italijanski fronti pa je aktivno zbolel znova za revmatizmom. In radi tega ne more biti priznan. (Radi tega torej, pravi sodišče, ne more biti priznan. A radi božjastnih napadov, ki so kot posledica zasutja od granate? Tu pa sodišče molči. Op. ured.)

Ljubezen do bližnjega.

Občina št. Jurij ob juž. žel. ima svoj občinski gozd. Kmetje te občine so razglasili, da ne sme noben ubožec v njih gozdove, da bi nabiral dračje, ki tam trohni, ne sme nabirati gob, niti borovnic. Če to prekrši, bo zaprt za dve leti. Tudi po hišah ne sme nikdo prositi, sicer po tudi zaprt 2 leti. Kam bomo zdaj šli, če še niti borovnic ne smemo nabirati, so zajokali reveži, ustvarjeni tudi po božji podobi.

Siromaki so to drug drugemu pripovedovali in se jokali, kako je to, da se niti pasti ne smejo in jesti, kar narava zastoj dá.

Tako je pripovedoval vojna žrtev Tomaž Bratuz in njegova žena.

Nagrada za doprinesene žrtve.

Marija Bratuz, žena vojne žrtve Tomaža Bratuz, ima dovolilnico banske uprave, ki se glasi med drugim:

»Dovoljuje se Bratuz Mariji iz Božjastnice, občine Sv. Jurij pri Celju-okolica, da si sme za dobo enega leta v dravski banovini in sicer v srezih (našteti vsi srezi razen Brežice, Celje, Dolnja Lendava, Gornji grad, Konjice, torej vsa mesta in trgi in vsa letovišča in zdravilišča) z igranjem na lajno v spremstvu svojega moža, Bratuz Tomaža, preskrbeti zaslužek.

Kako je pel Ivan Cankar, ko je bil dobre volje?

Marija k tebi, uboge reve...

Izdaja Udruženje vojnih invalidov. Odgovorni urednik: Matej Jevak, Miklošičeva cesta št. 13. Tiska tiskarna »Slovenija« v Ljubljani, (predstavnik Albert Kolman).

Naše gibanje

Krajevni odbor Sevnica. Prejeli smo. V našem Krajevnom odboru delamo prav živahno. Zamislili smo si tombolo in akademijo. Za tombolo smo že vložili na ministrstvo vlogo, da se nam dovoli. Imeli bomo 4000 srečk po 3 Din. Vršila naj bi se v septembru, če ne bo kakšnih posebnih ovir. Akademijo bomo pa priredili na Senovem 1. avgusta t. l. ter še posebej dve ali tri igre. — Čisti dobiček iz tombole, akademije in iger ter še drugih naših prireditev se bo razdelil za božičnico našim revnim članom. In sicer nekaterim v denarju, ostalim pa bomo nabavili za njihove šoloobvezne otroke obleke in obutev. Nabrali bomo tudi pri tukajšnjih boljših starih ponošene obleke ter jih razdelili potrebnim članom obojega spola. Hočemo letos narediti našim članom božičnico, kakršne v Sevnici še ni bilo. Hočemo tako pokazati, da naš Krajevni odbor ni samo ime, ampak živa organizacija, ki dela za sebe in za svoje. Vidimo, da je v naši samopomoči vedno največji uspeh in pomoč, zato mora naša božičnica izzveneti lepo in za vse zadovoljivo in tudi nam v ponos. Potreba je velika, kajti mnogo otrok teh revežev, vojnih žrtev, je skoro gola, v samih razdrapanih cunjah. S tem pa še naši načrti niso končani, to je le začetek. Imamo še vse nekaj drugega na programu in vam bomo že še sporočili.

Uredništvo in Oblastni odbor Udruženja poročilo tovariškega Krajevnega odbora iz Sevnice z veseljem beleži in objavlja ter želi najboljšega uspeha pri vseh njegovih dobredelnih akcijah. Krajevni odbori v Sloveniji bodo gotovo tudi po svojem in na svoj način posnemali sevniki Krajevni odbor.

Ljubljana. Sledeči člani se naprošajo, da dvignejo železniške legitimacije, ki so dospеле podaljšane za leto 1937 iz Beograda: Kremenšek Ignac, Glinšek Ivan, Sever Ignac, Brađeško Martin, Istenič Leopold, Ahlin Jože. — Nadalje se ponovno in nujno naprošajo vsi člani in članice, ki imajo zgotovljene članske knjižice, da jih dvignejo v pisarni med uradnimi urami vsak dan od 9. do 13. ure. — Pri pregledu kartoteke smo nadalje ugotovili, da večina članov in članic nima še poravnane članarine za leto 1937. Posebno prosimo vse one člane in članice, ki so s članarino v zaostanku za celo leto 1937, da jo po možnosti čimprej plačajo, ker bodo sicer izgubili ugodnost do božične podpore. Ker ima tajnik dopust od 2. do 10. avgusta t. l., je pisarna te dni zaprta. — Nujni slučajji v pisarni Oblastnega odbora.

Člani in članice Krajevnega odbora v Ljubljani se obveščajo, da sprejema društvena pisarna od 15. avgusta dalje vsak dan med urad. urami od 9—13 naročila za premog. Ker nameravamo letos to akcijo prej začeti, zato prosimo vse one, ki nameravajo naročiti premog, da se takoj javijo v društveni pisarni. Gledali bomo, da tudi letos dobimo prvovrstni premog. Cena bo predvidoma ista kakor lansko leto. Po sklepu odborove seje bodo pa morali naročniki premog v naprej plačati.

Istočasno prosimo člane in članice, da poravnajo članarino za leto 1937, ter dvignejo člonske knjižice in železniške legitimacije.

Kozje. V nedeljo dne 8. avgusta bo v Kozjem velik invalidski shod v gostilni Guček. Začetek ob pol 10. uri. Invalidi in vojne vdove, ki ste še člani inv. udruže-